

Конспект за кандидатдокторантски изпит по Социална история на Византия и средновековните Балкани, 2.2. История и археология, ДП „Средновековна обща история“

1. Социални групи във византийско-балканския свят X-XV век. Извори и историографски обзор.
2. Жените и децата във византийско-балканския свят X-XV век.
3. Възрастните във византийско-балканския свят X-XV век.
4. Семейството във византийско-балканския свят X-XV век.
5. Войниците във византийско-балканския свят X-XV век.
6. Владетелите във византийско-балканския свят X-XV век.
7. Монасите и манастирите във византийско-балканския свят X-XV век.
8. Селото и селяните във византийско-балканския свят X-XV век.
9. Градът и градските жители – търговци, занаятчии, чиновници във византийско-балканския свят X-XV век.

Литература:

Основна:

Бенчева, Йоанна. Трапезата във византийско-балканския свят X – XV век, София: ИК „Гутенберг“, 2019.

Бенчева, Йоанна. Търговията с хранителни продукти в Далмация и Истрия (XIII-XV век), София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2024.

Бенчева, Йоанна. Старостта във византийско-балканския свят, Българска етнология, 1/2020, 7-14.

Благојевић, Милош Земљорадња у средњовековној Србији, Београд: Службени лист СЦГ, 2004.

Каждан, Александър, Ан Уортън Епстейн. Византийската култура XI-XII в. Промени и тенденции, Faber, 2001.

Коматина, Ивана. Црква и држава у српским земљама од XI до XIII века, Београд, 2016.

Литаврин, Генадий Г. Как са живели византийците, София, 1984.

Матанов, Христо. Балкански хоризонти. Т. I. История, общества, личности. София, 2004.

Матанов, Христо. Средновековните Балкани. Исторически очерци, София, 2001 (2022).

Мишић, Синиша (ред). Лексикон градова и тргова средњовековних српских земаља: према писаним изворима, Београд: Завод за уџбенике, 2010

- Острогорски, Георгий.* История на византийската държава, София: ИК „Прозорец“, 2023.
- Попова, Ивайла.* Средновековните Балкани през погледа на европейски пътешественици (XIV-XV в.), София, 2018.
- Томов, Тома.* Византия – позната и непозната, София: Издателство на НБУ, 2012.
- Тъпкова-Заимова, Василка, Димитър Димитров, Пламен Павлов.* Византия и византийският свят, София, 2011.
- Чиркович, Сима.* Сърбите сред европейските народи, София, 2017.
- Bartusis, Marc.* The Late Byzantine Army: Arms and Society, 1204-1453, Philadelphia, 1992.
- Benyovsky Latin, Irena.* Srednjovjekovni Trogir - Prostor i društvo, Zagreb: Hrvatski Institut za povijest, 2009.
- Byzantine Monastic Foundation Documents: A Complete Translation of the Surviving Founders' Typika and Testaments* edited by John Thomas and Angela Constantinides Hero with the assistance of Giles Constable, vol. 1–5, Washington D.C., 2000.
- Cavallo, Guglielmo. (ed.).* The Byzantines, Chicago, London, 1996.
- Cormack, Robin, John F. Haldon, Elizabeth Jeffreys (eds.).* The Oxford Handbook of Byzantine Studies, Oxford, 2008.
- Haldon, John (ed.).* The social history of Byzantium, Oxford, 2009.
- Haldon, John.* Byzantium at War AD 600–1453, Oxford, 2003.
- James, Liz (ed.).* A Companion to Byzantium, Chichester, Oxford, 2010.
- Kazhdan, Alexander, Giles Constable.* People and Power in Byzantium: An Introduction to Modern Byzantine Studies, Washington D.C., 1982.
- Laiou, Angeliki (ed.).* The Economic History of Byzantium: From the Seventh through the Fifteenth Century, Washington, D.C., 2002.
- Laiou-Thomadakis, Angeliki.* Peasant society in late Byzantine Empire: a social and demographic study, Princeton, 1977.
- Malatras, Christos.* Social Stratification in Late Byzantium, Edinburgh: Edinburgh University Press, 2023.
- Oxford dictionary of Byzantium, ed. Alexander Kazhan, vol. I-III, Oxford, 1991.
- Papakonstantinou, Arietta, Alice-Mary Talbot (eds.).* Becoming Byzantine: Children and Childhood in Byzantium, Washington D.C., 2009.
- Popović, Danica, Marko Popović, Smilja Marjanović-Dušanić.* Daily life in medieval Serbia, Clio, Beograd, 2016.
- Radle, Gabriel.* Marriage in Byzantium. Christian Liturgical Rites from Betrothal to Consummation, Cambridge: Cambridge University Press, 2025.

Rautman, Marcus. Daily Life in the Byzantine Empire, Westport, Conn., and London, 2006.

Talbot, Alice-Mary. Old Age in Byzantium, *Byzantinische Zeitschrift*, 77 (2)/1984, 267 – 278.

Допълнителна:

Anagnostakis, Ilias (ed.). Flavours and delights. Tastes and pleasures of ancient and byzantine cuisine. Texts by Andrew Dalby, Ilias Anagnostakis, Chryssi Bourbou, Johannes Koder, Maria Leontsini, Athens, 2013.

Branislav Cvetković, The Royal Imagery of Medieval Serbia, In: Meanings and Functions of the Ruler's Image in the Mediterranean World (11th – 15th Centuries), Editors Michele Bacci, Manuela Studer-Karlen, and Mirko Vagnoni, Brill, 2022,172–218.

Brubaker, Leslie and Kallirroe Linardou (eds.). Eat, Drink, and Be Merry (Luke 12:19) – Food and Wine in Byzantium Papers of the 37th Annual Spring Symposium of Byzantine Studies, in Honour of Professor A.A.M. Bryer, Aldershot, 2007.

Byzantine Dress: A Guide Edited by Jennifer Ball, London-New York, 2025

Dalby, Andrew. Tastes of Byzantium. The cuisine of a legendary Empire, London–New York, 2010.

Fabijanec, Sabine Florence. Od tržnice do luke. Trgovačka svakodnevnica kasnoga srednjega vijeka. – In: Kolo. Časopis Matice hrvatske, vol. 16, 4, 2006, p. 188 – 228.

Fostikov, Aleksandra. Craftswomen in Medieval Serbia: a comparative view, *Journal of Historical Researches*, 35/2024, 69-81.

Garland, Lynda. Byzantine Empresses. Women and Power in Byzantium, AD 527–1204, London and New York, 1999.

Haldon, John. Warfare, State and Society in the Byzantine World, 565–1204, London, 1999.

Malmberg, Simon. Visualising Hierarchy at Imperial Banquets. – In: Mayer, Wendy, Silke Trzcionka (eds.). Feast, fast or famine. Food and drink in Byzantium, Brisbane, 2005, 11–24.

Parani, Maria. Reconstructing the Reality of Images: Byzantine Material Culture and Religious Iconography (11th-15th Centuries), Leiden–Boston, 2003.

Talbot Rice, Tamara. Everyday Life in Byzantium, London-New York, 1967.

Vuković-Birčanin, Momčilo. Dinastija Nemanjića, žene vladara, zadužbine i crkva (1168-1371), München, 1981.

Аризанова, Силвия. Българите в агиографията от XIII–XIV в.: общество, бит, култура, Пловдив, 2013.

Аризанова, Силвия. Храната на средновековните български монаси (по данни на агиографската книжнина от XIII–XV век), История, 2009, кн. 4, 9–18.

Георгиева, Сашка. Жената в българското средновековие, Пловдив: Фондация българско историческо наследство, 2011.

Щайндорф, Лудвиг, Хърватия. От Средновековието до наши дни, София, 2009.

Изготвил: доц. д-р Йоанна Бенчева